UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

22 päivänä kesäkuuta 2011 *

Asiassa C-399/09,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Nejvyšší správní soud (Tšekki) on esittänyt 23.9.2009 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 16.10.2009, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Marie Landtová

vastaan

Česká správa sociálního zabezpečení,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit K. Schiemann (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

* Oikeudenkäyntikieli: tšekki.

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,
kirjaaja: hallintovirkamies K. Malaček,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.11.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Marie Landtová, edustajanaan advokát V. Vejvoda,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja D. Hadroušek,

– Slovakian hallitus, asiamiehenään B. Ricziová,

– Euroopan komissio, asiamiehinään K. Walkerová ja V. Kreuschitz,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.3.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 12 artiklan sekä sosiaaliturvajärjestelmän soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin

ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 5.4.2006 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 629/2006 (EUVL L 114, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), 3 artiklan 1 kohdan, 7 artiklan 2 kohdan c alakohdan, 10 ja 46 artiklan ja asetuksen N:o 1408/71 liitteessä III olevan A osan 6 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Marie Landtová, joka on Tšekin tasavallan kansalainen, joka asuu kyseisessä jäsenvaltiossa, ja Česká správa sociálního zabezpečení (Tšekin sosiaaliturvahallinto, jäljempänä správa) ja joka koskee viimeksi mainitun hänelle myöntämän osittaisen vanhuuseläkkeen määrää.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Asetuksen N:o 1408/71 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”yhteisön alueella liikkuvat työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat olisi saatettava yhden jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän alaisuuteen siten, että vältetään tapaukseen soveltuvien kansallisten lainsäädäntöjen päällekkäisyys ja tästä aiheutuvat ongelmat”.

4 Asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jollei tämän asetuksen erityisistä säännöksistä muuta johdu, henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat jäsenvaltion lainsäädännön mukaan samojen velvoitteiden alaisia ja nauttivat samoja etuja kuin tämän valtion kansalaiset”.

5 Saman asetuksen 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jollei 7 ja 8 artiklan sekä 46 artiklan 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, tällä asetuksella korvataan sen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden ja asioiden osalta kaikkien sosiaaliturvasopimusten määräykset, jotka sitovat;

a) yksinomaan kahta tai useampaa jäsenvaltiota;

– –”

6 Asetuksen N:o 1408/71 7 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Sen estämättä, mitä 6 artiklassa säädetään, sovelletaan edelleen:

– –

c) jäsenvaltioiden jo ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivää tekemien tiettyjen sosiaaliturvasopimusten määräyks[iä], mikäli ne ovat etuudensaajien kannalta edullisempia tai jos ne johtuvat tietyistä historiallisista olosuhteista ja niiden vaikutus on ajallisesti rajoitettu, jos ne ilmoitetaan liitteessä III.”

7 Asetuksen N:o 1408/71 10 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, [vanhuusetuuksia], joihin on saavutettu oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää [tai] peruuttaa – – sen vuoksi, että etuuden saaja asuu muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa maksamisesta vastuussa oleva laitos sijaitsee.”

8 Kyseisen asetuksen liitteessä III, jonka otsikkona on ”Sellaisten sosiaaliturvasopimusten määräykset, jotka jäävät sovellettaviksi sen estämättä, mitä asetuksen 6 artiklassa säädetään – sellaisten sosiaaliturvasopimusten määräykset, joita ei sovelleta kaikkiin henkilöihin, joihin asetusta sovelletaan”, olevan A osan 6 kohdassa, jonka otsikkona on ”Tšekin tasavalta – Slovakia”, pidetään voimassa muun muassa 29.10.1992 Tšekin tasavallan ja Slovakian tasavallan välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen (jäljempänä sopimus), joka kuuluu 31.12.1992 tapahtuneen Tšekin ja Slovakian liittotasavallan jakautumisen jälkeisen tilanteen sääntelemiseksi toteutettuihin toimenpiteisiin, 20 artikla.

Sopimus

9 Sopimuksen 20 artiklan 1 kappaleessa määrätään, että ”ennen Tšekin ja Slovakian liittotasavallan jakautumispäivää täytettyjä vakuutuskausia pidetään siinä sopimusvaltiossa täytettyinä vakuutuskausina, jonka alueella asianomaisen työnantajalla oli kotipaikka Tšekin ja Slovakian liittotasavallan jakautumispäivänä tai viimeksi ennen kyseistä päivää”.

Kansallinen lainsäädäntö

10 Tšekin tasavallan perustuslain (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.) 89 §:n 2 momentin mukaan ”[Ústavní soudin] täytäntöönpanokelpoiset ratkaisut sitovat kaikkia viranomaisia ja henkilöitä”.

11 Eläkevakuutuslain nro 155/1995 28 §:n mukaan ”vakuutetulla on oikeus vanhuuseläkkeeseen, jos hän on täyttänyt vaaditun vakuutuskauden ja saavuttanut eläkeiän ja jos hän täyttää tarvittaessa muut tässä laissa säädetyt edellytykset”.

12 Ústavní soud (perustuslakituomioistuin) katsoi 25.1.2005 antamassaan tuomiossa (III ÚS 252/04, jäljempänä Ústavní soudin tuomio), että sopimuksen 20 artiklan 1 kappaletta oli sovellettava siten, että ”jos Tšekin tasavallan kansalainen täyttää laissa sellaisen eläkkeen saamiselle asetetut edellytykset, jonka kansallisessa (Tšekin) lainsäädännössä vahvistettu määrä on suurempi kuin [sopimuksessa] määrätty määrä, [správan] on varmistettava se, että eläkkeen määrä vastaa kansallisessa lainsäädännössä vahvistettua suurempaa määrää ja tehtävä päätös toisen sopimuspuolen maksaman eläkkeen määrän täydentämisestä ottamalla huomioon toisen sopimuspuolen [sopimuksen] mukaisesti maksaman eläkkeen määrä, jotta vältetään kahden eri [sosiaaliturvalaitoksen] samoin perustein myöntämän kahden samantyyppisen eläkkeen saaminen kahteen kertaan”.

13 Ústavní soud asetti Tšekin kansalaisuuden lisäksi edellä mainittujen laskentatapojen soveltamisen edellytykseksi toisen kumulatiivisen edellytyksen eli edellytyksen siitä, että etuuden hakijan on asuttava Tšekin tasavallan alueella.

Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

14 Marie Landtová, joka on Tšekin tasavallan alueella asuva Tšekin kansalainen, työskenteli vuodesta 1964 alkaen 31.12.1992 saakka Tšekin ja Slovakian liittotasavallan alueella. Hän työskenteli viimeksi mainitun valtion jakautumisen jälkeen 31.8.1993 saakka Slovakian tasavallan alueella ja 1.9.1993 lähtien Tšekin tasavallan alueella.

15 Správa myönsi 20.6.2006 Landtoválle osittaisen vanhuuseläkkeen (jäljempänä vanhuusetuus) 31.3.2006 lähtien.

16 Správa vahvisti vanhuusetuuden määrän sopimuksen 20 artiklan perusteella ja katsoi, että Landtován 31.12.1992 mennessä täyttämä vakuutuskausi oli otettava huomioon Slovakian sosiaaliturvajärjestelmässä, koska Landtován työnantajan kotipaikka oli Slovakian tasavallan alueella.

17 Landtová riitautti 14.8.2006 hänelle myönnetyn vanhuusetuuden määrän Městský soud v Prazessa (Prahan kaupungin tuomioistuin) ja katsoi, ettei správa ollut ottanut huomioon kaikkia hänen täyttämiään vakuutuskausia.

18 Městský soud v Praze kumosi 23.5.2007 správan päätöksen Ústavní soudin antaman sen tuomion nojalla, jonka mukaan silloin, kun Tšekin kansalainen täyttää laissa vanhuusetuutta koskevan oikeuden saamiselle asetetut edellytykset ja kun kansallisessa lainsäädännössä annetaan hänelle oikeus etuuteen, joka on suurempi kuin sopimuksen nojalla laskettu etuus, správa on velvollinen takaamaan suurempaa etuutta

vastaavan määrän saamisen. Näin ollen Městský soud v Praze päätyi siihen, että správan Landtoválle maksamaa vanhuusetuutta oli korotettava siihen määrään, johon pääasian kantajalla olisi ollut oikeus, jos hän olisi täyttänyt koko 31.12.1992 edeltävän vakuutuskauden Tšekin tasavallan sosiaaliturvajärjestelmässä.

19 Správa teki kassaatiovalituksen Nejvyšší správní soudiin (ylin hallintotuomioistuin).

20 Nejvyšší správní soud kumosi 16.1.2008 Městský soud v Prazen tuomion ja palautti asian tälle uudelleen käsiteltäväksi. Nejvyšší správní soud piti epävarmana sitä, olivatko Ústavní soudin tuomio ja näin Tšekin kansalaisten suotuisampi kohtelu asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdassa vahvistetun yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisia.

21 Městský soud v Praze pysyi kannassaan ja katsoi Ústavní soudin antaman kyseisen tuomion perusteella, että správan oli korotettava pääasian kantajalle myönnetyn vanhuusetuuden määrää siihen määrään, jonka pääasian kantaja olisi voinut saada, jos hän olisi kuulunut täysin Tšekin sosiaaliturvajärjestelmän piiriin.

22 Správa teki uudestaan kassaatiovalituksen Nejvyšší správní soudiin ja väitti, että velvollisuus korottaa vanhuusetuuksia ainoastaan Tšekin tasavallan alueella asuvien Tšekin kansalaisten, joiden Tšekin ja Slovakian liittotasavallan aikana täyttämä vakuutuskausi otetaan huomioon sopimuksen 20 artiklan nojalla, osalta on asetuksen N:o 1408/71 3 artiklassa vahvistetun yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastainen.

Lisäksi tällainen velvollisuus merkitsisi myös sitä, että slovakialaiset vakuutuskaudet otettaisiin huomioon tšekkiläisen vanhuusetuuden määrää korottavina, vaikka saman kauden ottaminen huomioon kahteen kertaan on asetuksen N:o 1408/71 12 artiklan nojalla kiellettyä.

23 Nejvyšší správní soud katsoo, että správan on otettava Ústavní soudin tuomion nojalla huomioon ne vakuutuskaudet, jotka etuuden hakija on täyttänyt Tšekin ja Slovakian liittotasavallan sosiaaliturvajärjestelmässä, Slovakian sosiaaliturvalaitoksella tältä osin sopimuksen 20 artiklan nojalla olevasta toimivallasta huolimatta. Näin toimiminen voi johtaa perusteen, jonka mukaan määritetään valtio, joka on toimivaltainen ottamaan huomioon kyseiset vakuutuskaudet, muuttamisen lisäksi myös siihen, että yksi ja sama vakuutuskausi otetaan huomioon kahteen kertaan.

24 Vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei kiistä sitä, että Landtová täyttää kaikki vanhuusetuuden määrän korottamista koskevat edellytykset, se kuitenkin katsoo, että Tšekin kansalaisuutta koskeva edellytys, jolla luonteensa vuoksi asetetaan muiden jäsenvaltioiden kansalaiset huonompaan asemaan, jos he täyttävät muut kyseistä etuutta koskevan oikeuden saamiselle asetetut edellytykset, on EY 12 artiklan ja asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan vastainen. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii myös sitä, onko asumista koskeva edellytys yhteensopiva asetuksen N:o 1408/71 10 artiklan 1 kohdan kanssa.

25 Tässä tilanteessa Nejvyšší správní soud on päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – asetuksen (EY) N:o 1408/71 liitteessä III olevan A osan 6 kohtaa, luettuna yhdessä 7 artiklan 2 kohdan c alakohdan kanssa, joiden mukaan perustetta, jonka mukaan määritetään seuraajavaltio, joka on toimivaltainen ottamaan

huomioon palkattujen työntekijöiden – – Tšekin ja Slovakian liittotasavallan sosiaaliturvajärjestelmässä 31.12.1992 mennessä täyttämät vakuutuskaudet, sovelletaan edelleen, tulkittava siten, että ne estävät sellaisen kansallisen oikeuden säännön soveltamisen, jonka mukaan Tšekin sosiaaliturvalaitoksen on otettava täysimääräisesti huomioon etuutta koskevan oikeuden saamisen ja etuuden määrän vahvistamisen osalta vakuutuskausi, joka on täytetty – – Tšekin ja Slovakian liittotasavallan alueella 31.12.1992 mennessä, vaikka edellä mainitun perusteen mukaan Slovakian tasavallan sosiaaliturvalaitos on toimivaltainen ottamaan kyseisen vakuutuskauden huomioon?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko [EY] 12 artiklaa, luettuna yhdessä – – asetuksen (EY) N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdan, 10 ja 46 artiklan kanssa, tulkittava siten, että se estää sen, että – – Tšekin ja Slovakian liittotasavallan sosiaaliturvajärjestelmässä 31.12.1992 mennessä täytetty vakuutuskausi, joka on jo otettu kerran huomioon samassa laajuudessa etuuden suorittamista varten Slovakian tasavallan sosiaaliturvajärjestelmässä, voidaan edellä mainitun kansallisen oikeuden säännön mukaan ottaa täysimääräisesti huomioon vanhuusetuutta koskevan oikeuden saamisen ja etuuden määrän vahvistamisen osalta ainoastaan Tšekin tasavallan alueella asuvien Tšekin tasavallan kansalaisten osalta?”

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

26 Slovakian tasavallalla on epäilyksiä sen suhteen, täyttyvätkö esitettyjen kysymysten tutkittavaksi ottamisen edellytykset, ja se katsoo, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyytämällä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen tulkinnalla ei ole merkitystä pääasian ratkaisun kannalta eikä mitään yhteyttä kyseisen asian

tosiseikkoihin tai kohteeseen, koska Landtová täyttää kaikki tšekkiläisen täydentävän vanhuusetuuden maksamisen edellytykset, sellaisina kuin ne on asetettu Ústavní soudin tuomiossa, ja häntä ei näin ollen syrjitä.

27 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. mm. asia C-466/04, Acereda Herrera, tuomio 15.6.2006, Kok., s. I-5341, 47 kohta).

28 Kun esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi lähtökohtaisesti ratkaistava ne (ks. vastaavasti asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok., s. I-2099, 38 kohta ja asia C-169/07, Hartlauer, tuomio 10.3.2009, Kok., s. I-1721, 24 kohta). Näin ei ole etenkään silloin, kun unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu ongelma on luonteeltaan täysin hypoteettinen tai kun kansallisen tuomioistuimen pyytämällä unionin oikeussäännön tulkitsemisella tai sen pätevyyden tutkimisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-92/09 ja C-93/09, Volker und Markus Schecke ja Eifert, tuomio 9.11.2010, Kok., s. I-11063, 40 kohta).

29 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 30 kohdassa, käsiteltävässä asiassa ei ole kyse tällaisesta tilanteesta. Vaikka Landtová hyötyykin Ústavní soudin tuomion soveltamisesta, sekä správa että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ovat kyseenalaistaneet kyseisen tuomion.

30 Ennakkoratkaisupyyntö voidaan näin ollen ottaa tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys

31 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, ovatko asetuksen N:o 1408/71 liitteessä III olevan A osan 6 kohdan säännökset, luettuna yhdessä 7 artiklan 2 kohdan c alakohdan kanssa, esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansallisen oikeuden säännölle, jossa määrätään täydentävän vanhuusetuuden maksamisesta tilanteessa, jossa sopimuksen 20 artiklan nojalla myönnetyn vanhuusetuuden määrä on pienempi kuin se määrä, joka olisi saatu, jos eläke olisi laskettu Tšekin tasavallan lainsäädännön sääntöjen perusteella.

32 On muistutettava, että edellä mainittujen asetuksen N:o 1408/71 säännösten seurauksena sopimuksen 20 artikla, jossa määrätään, että sovellettavan järjestelmän ja sosiaaliturvaetuuksien myöntämiseen toimivaltaisen viranomaisen määrittämisen perusteena on työnantajan kotipaikka Tšekin ja Slovakian liittotasavallan jakautumisen hetkellä, pysyy voimassa.

33 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ensimmäinen kysymys on saanut alkunsa huolesta, joka liittyy riskiin siitä, että Ústavní soudin tuomion soveltaminen johtaa siihen, että yksi ja sama vakuutuskausi otetaan huomioon kahteen kertaan, ja muuttaa sopimuksen 20 artiklasta johtuvaa perustetta.

34 Kuten unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, Ústavní soud katsoo, että sopimuksen 20 artiklaa on tulkittava siten, että jos Tšekin tasavallan kansalainen täyttää laissa sellaisen eläkkeen saamiselle asetetut edellytykset, jonka Tšekin lainsäädännössä vahvistettu määrä on suurempi kuin sopimuksessa määrätty

määrä, správa on velvollinen varmistamaan sen, että hänen saamansa eläkkeen määrä vastaa kansallisessa lainsäädännössä vahvistettua suurempaa määrää, ja näin ollen tarvittaessa täydentämään toisen sopimuspuolen maksaman eläkkeen määrää. Správa on myös velvollinen ottamaan huomioon toisen sopimuspuolen sopimuksen mukaisesti maksaman eläkkeen määrän, jotta vältetään kahden eri sosiaaliturvalaitoksen samoin perustein myöntämän kahden samantyyppisen eläkkeen saaminen kahteen kertaan.

35 Ústavní soudin oikeuskäytännöstä ilmenee selvästi, että sopimuksen 20 artiklaan sisältyvää Tšekin ja Slovakian sosiaaliturvalaitosten välistä toimivallan jakamista koskevaa sääntöä ennen Tšekin ja Slovakian liittotasavallan jakautumispäivää täytettyjen vakuutuskausien huomioon ottamisesta ei ole kyseenalaistettu eikä muutettu, koska Ústavní soudin oikeuskäytännön päämääränä on ollut ainoastaan se, että sopimuksen nojalla myönnetyn tšekkiläisen vanhuusetuuden määrää korotetaan siihen määrään, joka olisi myönnetty pelkän kansallisen lainsäädännön nojalla.

36 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 37 kohdassa, pääasiassa kyseessä olevan täydentävän etuuden vaikutuksena ei ole sovellettavan järjestelmän eikä sopimuksessa nimettyjen viranomaisten toimivallan kyseenalaistaminen, vaan pelkästään sen mahdollistaminen, että joltain toiselta sosiaaliturvaviranomaiselta vaaditaan täydentävää etuutta, joka lisätään yleiseen etuuteen, kyseisen sopimuksen nojalla.

37 Kuten Euroopan komissio väittää, Ústavní soud tyytyy toteamaan, että sopimuksen 20 artiklan nojalla myönnetyn tšekkiläisen vanhuusetuuden määrää on tarpeen korottaa siihen määrään, jonka vakuutettu olisi voinut saada, jos kyseisen etuuden määrä olisi laskettu vain kansallisen oikeuden säännösten perusteella, silloin, kun viimeksi mainittu määrä on suurempi kuin sopimusmääräysten perusteella saatu määrä.

38 Näin ollen kyse ei ole rinnakkaisen tšekkiläisen vanhuusetuuden myöntämisestä eikä siitä, että yksi ja sama vakuutuskausi otetaan huomioon kahteen kertaan, vaan kyse on ainoastaan objektiivisesti todetun etuuksien, joilla on eri alkuperä, välisen eron poistamisesta.

39 On todettava, että tällainen lähestymistapa mahdollistaa sen, että vältetään ”tapaukseen soveltuvien kansallisten lainsäädäntöjen päällekkäisyys” asetuksen N:o 1408/71 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa ilmaistun tavoitteen mukaisesti, ja että tällainen lähestymistapa ei ole sopimuksen 20 artiklassa vahvistetun toimivallan jakamista koskevan perusteen, joka on pidetty voimassa asetuksen N:o 1408/71 7 artiklan 2 kohdan c alakohdassa, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen liitteessä III olevan A osan 6 kohdan kanssa, vastainen.

40 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava siten, että asetuksen N:o 1408/71 liitteessä III olevan A osan 6 kohdan säännökset, luettuna yhdessä 7 artiklan 2 kohdan c alakohdan kanssa, eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansallisen oikeuden säännölle, jossa määrätään täydentävän vanhuusetuuden maksamisesta tilanteessa, jossa sopimuksen 20 artiklan nojalla myönnetyn vanhuusetuuden määrä on pienempi kuin se määrä, joka olisi saatu, jos eläke olisi laskettu Tšekin tasavallan kansallisen lainsäädännön perusteella.

Toinen kysymys

Syrjinnän olemassaolo

41 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii selvittämään, johtaako Ústavní soudin tuomio, jonka mukaan täydentävä vanhuusetuus voidaan maksaa ainoastaan Tšekin tasavallan alueella asuville Tšekin kansalaisille, EY

12 artiklan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdan ja 10 artiklan kanssa, vastaiseen syrjintään.

42 Tässä yhteydessä on muistutettava, että asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohdan tarkoituksena on EY 39 artiklan mukaisesti taata asetuksen soveltamisalaan kuuluville henkilöille yhdenvertaisuus sosiaaliturva-asioissa kansalaisuudesta riippumatta niin, että kaikki jäsenvaltioiden kansallisesta lainsäädännöstä johtuva syrjintä poistetaan (asia C-332/05, Celozzi, tuomio 18.1.2007, Kok., s. I-563, 22 kohta).

43 Asiakirja-aineistosta ilmenee kiistatta, että Ústavní soudin tuomio merkitsee kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää valtion omien kansalaisten ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten välillä.

44 Edellytyksestä, joka koskee asumista Tšekin tasavallan alueella, on muistutettava, että 3 artiklan 1 kohdassa säädetyllä yhdenvertaisen kohtelun periaatteella kielletään paitsi kansalaisuuteen perustuva sosiaaliturvajärjestelmien edunsaajien ilmeinen syrjintä myös kaikki peitellyn syrjinnän muodot, joissa muita erotteluperusteita soveltamalla päädytään tosiasiassa samaan lopputulokseen (em. asia Celozzi, tuomion 23 kohta).

45 Siten on pidettävä välillisesti syrjivinä sellaisia kansallisessa oikeudessa asetettuja edellytyksiä, jotka siitä huolimatta, että niitä sovelletaan erotuksetta kansalaisuuden perusteella, kohdistuvat vaikutuksiltaan kuitenkin olennaisesti taikka suurimmaksi osaksi siirtotyöläisiin, sekä sellaisia erotuksetta sovellettavia edellytyksiä, jotka kotimaiset työntekijät pystyvät siirtotyöläisiä helpommin täyttämään tai jotka saattavat olla erityisesti viimeksi mainituille epäedullisia (ks. em. asia Celozzi, tuomion 24 kohta).

46 Tilanne on tällainen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen asumista koskevan edellytyksen osalta, joka kohdistuu vaikutuksiltaan olennaisesti siirtotyöläisiin, jotka asuvat muiden jäsenvaltioiden kuin sen jäsenvaltion, josta he ovat alun perin kotoisin, alueella.

47 Unionin tuomioistuimelle ei ole esitetty mitään sellaista seikkaa, jolla voitaisiin perustella tällaista syrjivää kohtelua.

48 Lisäksi on muistutettava, että asetuksen N:o 1408/71 10 artiklan 1 kohdassa säädetään asumista koskevasta edellytyksestä luopumisen periaatteesta siten, että siinä suojellaan henkilöitä, joiden oikeutta asia koskee, haitoilta, joita voisi aiheutua heidän asuinpaikkansa siirtymisestä jäsenvaltiosta toiseen.

49 Edellä esitetystä seuraa, että Ústavní soudin tuomio merkitsee kansalaisuuteen perustuvaa välitöntä syrjintää ja asumista koskevasta edellytyksestä johtuvaa niiden, jotka ovat käyttäneet liikkumisvapautta koskevaa oikeuttaan, kansalaisuuteen perustuvaa välillistä syrjintää.

Syrjinnän toteamisen seuraukset

50 Koska on todettu, että Ústavní soudin tuomioon perustuva sääntö on syrjivä, on ratkaistava, mitkä ovat ne käytännön seuraukset, jotka tästä aiheutuvat sekä niille henkilöille, jotka ovat epäedullisessa asemassa kyseisen säännön soveltamisen vuoksi, että niille henkilöille, jotka ovat Landtován tapaan hyötyneet kyseisen säännön soveltamisesta.

51 Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamatta jättämisen seurauksista pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa on muistutettava, että kun on todettu esiintyvän unionin oikeuden vastaista syrjintää, niin kauan kuin yhdenvertaisen

kohtelun palauttavia toimenpiteitä ei ole toteutettu, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattaminen voidaan varmistaa ainoastaan antamalla epäedullisessa asemassa olevaan ryhmään kuuluville henkilöille samat edut kuin etuoikeutettuun ryhmään kuuluville henkilöille, koska viimeksi mainittua ryhmää koskeva järjestelmä on siinä tapauksessa, ettei unionin oikeutta ole sovellettu asianmukaisesti, ainoa pätevä viitejärjestelmä (ks. asia C-18/95, Terhoeve, tuomio 26.1.1999, Kok., s. I-345, 57 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 Seurauksista, joita Landtován kaltaisille henkilöille, jotka kuuluvat niiden henkilöiden ryhmään, joita Ústavní soudin tuomioon perustuva sääntö suosii, aiheutuu siitä, että kyseinen tuomio todetaan syrjiväksi, on todettava, että vaikka viranomainen, joka on toimivaltainen myöntämään eläkkeen, ei voi kansallisen oikeuden nykytilassa laillisesti kieltäytyä myöntämästä täydennystä epäedullisessa asemassa oleville henkilöille, mikään ei estä sitä pitämästä tätä oikeutta voimassa niiden henkilöiden ryhmän hyväksi, jotka jo hyötyvät kyseisestä oikeudesta kansallisen oikeuden säännön nojalla.

53 Unionin oikeus ei ole sillä varauksella, että unionin oikeuden yleisiä oikeusperiaatteita noudatetaan, esteenä sellaisille toimenpiteille, joilla palautetaan yhdenvertainen kohtelu vähentämällä aikaisemmin etuoikeutetussa asemassa olleiden henkilöiden etuja (ks. asia C-200/91, Coloroll Pension Trustees, tuomio 28.9.1994, Kok., s. I-4389, Kok. Ep. XVI, s. I-91, 33 kohta). Ennen tällaisten toimenpiteiden toteuttamista unionin oikeudessa ei kuitenkaan edellytetä, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen sosiaaliturvan täydennys on otettava pois niiden henkilöiden ryhmältä, jotka jo saavat kyseistä täydennystä.

54 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1408/71 3 artiklan 1 kohta ja 10 artikla ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansallisen oikeuden säännölle, jonka mukaan täydentävä vanhuusetuus voidaan maksaa ainoastaan Tšekin tasavallan alueella asuville Tšekin kansalaisille, mutta tästä ei välttämättä seuraa unionin oikeuden näkökulmasta se, että nämä kaksi edellytystä täyttävältä henkilöltä on otettava kyseinen täydennys pois.

Oikeudenkäyntikulut

55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Sosiaaliturvajärjestelmän soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, sellaisena kuin se on muutettuna 5.4.2006 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 629/2006, liitteessä III olevan A osan 6 kohdan säännökset, luettuna yhdessä 7 artiklan 2 kohdan c alakohdan kanssa, eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansallisen oikeuden säännölle, jossa määrätään täydentävän vanhuusetuuden maksamisesta tilanteessa, jossa 29.10.1992 Tšekin tasavallan ja Slovakian tasavallan välillä tehdyn kahdenvälisen sopimuksen, joka kuuluu 31.12.1992 tapahtuneen Tšekin ja Slovakian liittotasavallan jakautumisen jälkeisen tilanteen sääntelemiseksi toteutettuihin toimenpiteisiin, 20 artiklan nojalla myönnetyn vanhuusetuuden määrä on pienempi kuin se määrä, joka olisi saatu, jos eläke olisi laskettu Tšekin tasavallan kansallisen lainsäädännön perusteella.

2) Asetuksen N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna asetuksella N:o 118/97, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 629/2006, 3 artiklan 1 kohta ja 10 artikla ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansallisen oikeuden säännölle, jonka mukaan

täydentävä vanhuusetuus voidaan maksaa ainoastaan Tšekin tasavallan alueella asuville Tšekin kansalaisille, mutta tästä ei välttämättä seuraa unionin oikeuden näkökulmasta se, että nämä kaksi edellytystä täyttävältä henkilöltä on otettava kyseinen täydennys pois.

Allekirjoitukset